

О.В. Жилиякова, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Розвиток системи охорони здоров'я є одним з ключових показників ефективності виконання державою своїх функцій. Сучасна сфера медицини характеризується низькою ефективністю, що пов'язано з неналежним рівнем фінансування медичного обслуговування. Поступове зменшення бюджетного фінансування, реформування системи охорони здоров'я, відсутність обов'язкового медичного страхування та пандемія 2020 року посилили кризу медичного забезпечення населення України і одночасно загострили питання підвищення рівня охорони здоров'я громадян. З початку 2018 року вступила в дію медична реформа, яка передбачає впровадження медичного страхування в Україні. Це важливий крок до покращення системи охорони здоров'я та одна з обов'язкових умов отримання четвертого траншу Міжнародного валютного фонду, що передбачає утримання фінансової стабільності держави.

Криза, що виникла у системі охорони здоров'я, на наш погляд, має двоякий характер. З одного боку, це загроза зниження рівня медичного забезпечення населення, зниження рівня соціальної захищеності населення, а з іншого – це можливість, поштовх для розвитку медичного страхування, переходу до страхової медицини. Саме страхова медицина як метод фінансування охорони здоров'я, який охоплює фінансування наукових досліджень, підготовку медичних кадрів, витрати на розвиток матеріально-технічної бази лікувальних закладів, надання медичної допомоги населенню, є основним за умов переходу від бюджетної (державної) до соціальної системи фінансування.

На думку фахівців, впровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування можливо у 2023 році. У період коли формується нормативно-правова база його впровадження функціонування, фінансово-економічні важелі його ефективного функціонування, заповнити пробіл, що утворився у медичних послугах, може добровільне медичне страхування (страхування на випадок втрати здоров'я з будь якої причини, у тому числі із хворобою та нещасним випадком). Ще одним аргументом на користь посилення попиту на медичне страхування є той факт, що черговим етапом медичної реформи стало впровадження 01.04.2020 переліку захворювань, медичні витрати за якими фінансуються безпосередньо

медичному закладу, до якого звернувся пацієнт. Слід звернути увагу, велика кількість захворювань, та медичних послуг, які не увійшли до цього переліку залишаються на самофінансуванні закладу, тобто пацієнти будуть нести додаткові витрати.

Розвиток українського ринку медичного страхування за 9 місяців 2019 року характеризують такі зміни за основними показниками діяльності:

- страхові платежі від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) за цей період становили 1230,1 млн грн (або 7,8% всіх страхових премій від громадян), що на 280,6 млн грн (або на 29,6%) більше в порівнянні з відповідним періодом 2018 року;

- страхові виплати за медичним страхуванням (безперервне страхування здоров'я) становили 845,1 млн грн (або 19,5% від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам), що на 147,4 млн грн (або на 21,1%) більше в порівнянні з відповідною датою 2018 року.

- кількість укладених договорів страхування медичних витрат збільшилась на 1502,9 тис. одиниць (до 4605,2 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником за 9 місяців 2018 року

- рівень страхових виплат за договорами медичного страхування, укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на 30.09.2019 становив 68,7%.

На думку експертів перспектива глобального економічного спаду, викликаного пандемією коронавірусу, може привести до глобального зниження попиту на страхування, але це буде компенсовано меншим числом страхових виплат галузі, які зазвичай приходять з періодами більш слабкої економічної активності. На наш погляд, медичне страхування може стати виключенням та не зазнати суттєвого спаду попиту.

Таким чином, медичне страхування у сучасних кризових умовах має перспективи розвитку за рахунок використання тимчасової недостатності фінансування галузі охорони здоров'я та підвищення попиту на страхові послуги з добровільного медичного страхування. За умови введення обов'язкового медичного страхування вже сформований ринок добровільного медичного страхування стане гармонійним та ефективним компонентом системи охорони здоров'я.